

INTIMNI KRONIČAR REALNOGA STANJA LIJEPE NAŠE

Igrani filmovi Zrinka Ogreste - *Feljton Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću (7.)*

Zrinko Ogresta (Virovitica, 1958.) svoju reputaciju kod kritike izgradio je još u devedesetima. Prvim igranim filmom, političkom dramom *Krhotine – kronika jednog nestajanja* (1991.), osvaja nagradu kritičara *Oktavijan* i *Zlatnu arenu* za scenarij (s Ladom Kaštelan). Nagrađivan je i za naredne socijalne drame - *Isprani* (*Oktavijan* i *Velika zlatna Arena*) i *Crvena prašina* (1999., *Zlatna arena* za režiju i scenarij) koji je prikazan u paralelnom programu Filmovi današnjice Festivala u Veneciji. Za razliku od Brešana, Ogrestini filmovi nisu u devedesetima - a ni kasnije - privlačili širu publiku u kinima – on je uvijek bio i ostao u području art-filma.

Svojim narednim filmom *Tu* osvaja ne samo *Veliku zlatnu arenu* nego i posebnu nagradu Žirija najvećeg istočnoeuropskog festivala u Karlovym Varyma. Kritika je u hrvatskom dnevnom tisku ocijenila film vrlo dobrim, hvalivši Ogrestino snalaženje u *altmanovskoj short cuts* dramaturgiji i isticala njegovo neuljepšano slikanje stvarnosti Hrvatske koju predstavljaju depresivni i osamljeni ljudi. Arsen Oremović u *Večernjem listu* je čak naveo da *Tu*, kojeg naziva pravim zreлим i umjetničkim djelom, izaziva izuzetno komprimiran dojam beznađa, zbog kojih gledatelj tijekom projekcije može osjetiti kao da ostaje bez zraka.

U *Jutarnjem listu* Pavičić ga opisuje kao beskompromisan film koji

zaslužuje ozbiljan respekt, lišen linearne naracije, mozaičan i posve intimistički film *short cuts* dramaturgije. Sanjin Petrović u istom dnevniku tvrdi da je Ogresta fino iznijansirao psihološka stanja likova te nenametljivo i uvjerljivo isprepleo njihove sudbine, a depresivnom vizijom sadašnjosti i nedavanjem nikakve nade u bolje sutra dao je gledateljima dovoljno materijala za razmišljanje. Jedinu osrednju ocjenu dao je Josip Jurčić u *Večernjem* koji Ogresti zamjera osjećaj ponavljanja i nedostatak pravog klimaksa.

Film *Iza stakla* (2008.) filmska je kritika u 3 hrvatska dnevna lista ocijenila kao odlično odglumljenu intimističku ljubavnu dramu o preljubu. U *Jutarnjem* je Dragan Jurak opisao film kao kompendij Ogrestine izvanrednosti, a zamjerio mu je samo što se nije bavio uzrocima krize braka nego samo posljedicama, dok je Polimac hvalio vizualnu dotjeranost i dojam francuske obiteljske melodrame iz sedamdesetih, a prigovorio je tek da se iza naizgled neobvezatnih pokreta kamere nazire proračunatost, a čak i najsporednije uloge tumače poznati glumci. U *Slobodnoj* je Vesna Pažin hvalila razrješenje priče o ljubavnom trokutu, a Njegić je naveo da intimistička razina odličnog i autentičnog Ogrestinog filma nanovo krije jasan društveni kontekst - zrcali se mutna slika urbane Hrvatske.

Projekcije (2013.) je kritika ocijenila kao moćan i hrabar Ogrestin eksperiment, minimalističku komornu dramu snimljenu subjektivnim kadrovima s dobrom glumačkom međuigrom. U *Jutarnjem listu* Polimac je napisao da je film Ogrestin skok u dubinu bez zaštitne mreže i takvu kreativnu hrabrost treba

respektirati, dok je Pavičić bio nešto kritičniji, zamjerajući filmu osjećaj da ste o likovima premalo saznali. Njegić u *Slobodnoj* ističe izvrsnu režiju, izvedbenu virtuoznost u teškoj formi i ograničenim uvjetima i iznosi mišljenje da je filmska seansa na određeni način Lijepa naša u malom, a njezini akteri hrvatsko društvo načeto kolektivnom psihozom. Ogresta je po njemu bio nadomak filmu strave, nije otišao u tom smjeru, ali nije ni trebao. Oremović u *Večernjem* film ocijenio ga je kao ozbiljan i emocionalno angažiran film koji razotkriva potrebu da budemo vođeni, za autoritetima s pokrićem ili bez njega.

Konačno, s filmom *S one strane* Ogresta opet osvaja Pulu sa 7 Zlatnih Arena, uključujući i najbolji film te nagradu filmskih kritičara *Oktavijan*. Nenad Polimac je u *Jutarnjem* istakao da film na prvi pogled izgleda kao tipična obiteljska drama, ali uskoro postaje iznimno napet, a sadrži i neočekivani podzaplet u završnici. Film ocjenjuje kao izvrsno režiran, a posebno hvali poigravanje izmjenama kadrova, fotografiju i glumačke interpretacije.

Marko Njegić navodi da je film svojevrsna *točka na i* filmaševih autorskih preokupacija u kojem romantično-politička pozadina naglo dobiva konstrukciju misteriozne psihološke zagonetke s prethodno posijanim detektivskim tragovima, zaključujući da je u pitanju dvosmisleno interpretativan film, stvoren da ga se nakon gledanja pokuša pojmiti s ove i one strane srca i uma.

Zaključno, može se reći da Ogresta po mišljenju kritike spada u vrh hrvatskih redatelja, prepoznatljivog je tematsko-stilskog rukopisa i redatelj je s jednim od najujednačenijih opusa unutar hrvatske kinematografije. Kritika ga prepoznaje kao jedinstvenog redatelja autentičnog stila koji filmove promišlja duboko, pa i osobno. Ogresta se nametnuo kao vrstan pripovjedač, stilski dosljedan i intimni kroničar realnoga stanja Lijepe naše.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 7. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora